

فهرست مطالب

۱۵ سخن ناشر
۱۹ پیشگفتار مؤلف
۲۱ ۱. لزوم شناخت نعمت‌های الهی
۲۱ لزوم شناخت نعمت‌ها
۲۳ ضرورت تواضع
۲۴ تواضع امام زین العابدین <small>علیه السلام</small>
۲۵ بیزاری از حسد
۲۶ پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small> مظهر همه خوبی‌ها
۲۸ پاک‌بازی، نه خاک‌بازی
۲۸ مراقبت از دستاوردها
۳۱ ۲. از جانب خدا بودن نعمت‌ها
۳۲ شناخت نعمت‌ها
۳۴ چگونگی هزینه کردن نعمت‌ها
۳۶ ارزش بی‌حد اتصال به خدا
۳۷ آزادی حقیقی از اسارت‌ها

نعمت‌های الهی

- ۳۸..... نمونه‌ای از انسان‌های آزاد
- ۳۹..... مواردی از هزینه درست نعمت‌ها
- ۴۱..... شهادت اعضای بدن
- ۴۳..... **۳. مصرف درست نعمت‌ها**
- ۴۳..... مؤمنان و مصرف درست نعمت‌ها
- ۴۶..... نمونه‌هایی از هزینه کردن صحیح نعمت‌ها
- ۴۷..... خداوند، امانت‌دار بندگان
- ۴۸..... بازیابی نعمت‌ها
- ۴۹..... بهره‌برداری از نعمت عقل
- ۴۹..... نعمت گوش و زبان
- ۵۱..... نعمت سینه و شکم
- ۵۲..... نعمت دست و پا
- ۵۳..... **۴. منافع مصرف درست نعمت‌ها**
- ۵۳..... گسترش عدالت
- ۵۴..... پیامدهای بی‌عدالتی
- ۵۵..... پشیمانی بی‌حاصل
- ۵۷..... طهارت سازی
- ۵۸..... طهارت جوارح
- ۶۰..... طهارت دل
- ۶۰..... طهارت سر
- ۶۱..... محاکمه یوسف علیه السلام
- ۶۵..... **۵. شناخت قدر نعمت‌ها**
- ۶۵..... قیمت نعمت‌ها

۶۵.....	خداوند، بهترین خریدار نعمت‌ها
۶۷.....	وزن یک لقمه نان
۶۸.....	شکایت به حضرت هادی <small>علیه السلام</small>
۶۹.....	حفیظ بودن خداوند
۷۲.....	حفاظت حکیمانه
۷۳.....	نعمت‌هایی که از آن‌ها بی‌خیریم
۷۵.....	داستان عجیب فخر رازی
۷۶.....	لزوم ارتباط با منعم
۷۹.....	۶ . قابلیت دریافت نعمت‌ها
۸۰.....	کرامت صاحب نعمت
۸۰.....	کرامت امام صادق <small>علیه السلام</small>
۸۰.....	کرامت حاتم طایی
۸۲.....	ظرفیت انسان در دریافت نعمت‌ها
۸۳.....	مراحل سه‌گانه برای قابلیت‌یابی
۸۴.....	شرایط قابلیت‌یابی از نظر پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>
۸۷.....	گام‌های چهارگانه برای گواه خدا شدن
۹۱.....	۷ . انسان بهترین نعمت الهی
۹۱.....	بلاهای خودساخته
۹۳.....	توجه به نعمت‌های الهی
۹۵.....	توجه به معشوق
۹۷.....	هدیه مرحوم نخودکی به شیخ عباس قمی
۹۸.....	انسان میوه آفرینش
۹۹.....	پایبندی به میثاق الهی

- ۱۰۰.....اجازه ملک‌الموت از مؤمن
- ۱۰۰.....علامه طباطبایی به هنگام فوت
- ۱۰۱.....مزه زیر دندان شیطان
- ۱۰۳.....**۸. عوامل لازم برای مصرف درست نعمت‌ها**
- ۱۰۳.....فیض کاشانی رحمته و مصرف بجای نعمت‌ها
- ۱۰۵.....توصیه مرحوم فیض
- ۱۰۶.....آخرت آباد و راحتی جان دادن
- ۱۰۷.....عوامل لازم برای مصرف صحیح نعمت‌ها
- ۱۰۸.....ریا در عبادت برای سگ!
- ۱۰۹.....ویژگی‌های شهید ثانی
- ۱۱۱.....نعمت عشق به خدا
- ۱۱۱.....آگاهی خداوند به احوال بندگان
- ۱۱۳.....**۹. راه‌های درست مصرف نعمت‌ها**
- ۱۱۳.....اتمام حجت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله
- ۱۱۴.....سجده دائمی در برابر حق
- ۱۱۵.....طلب مال حلال
- ۱۱۵.....میان‌روی در زندگی
- ۱۱۶.....پرهیز از اسراف
- ۱۱۷.....استفاده برای دنیا و آخرت
- ۱۱۸.....توسعه در امور خیر
- ۱۱۹.....سجده روح و جسم
- ۱۲۰.....شش پیام الهی
- ۱۲۱.....ادای حقوق دیگران

۱۲۲	پرهیز از غرور.....
۱۲۳	راهی برای جلوگیری از غرور.....
۱۲۴	توفیق مخریق یهودی.....
۱۲۷	۱۰ . مسئولیت‌شناسی در برابر نعمت‌های الهی.....
۱۲۷	لزوم مسئولیت‌شناسی.....
۱۲۸	ملاصدرا و تبیین مسئولیت‌شناسی.....
۱۲۹	استفاده از تمثیل.....
۱۳۰	پیامدهای غذای حرام.....
۱۳۱	ناله شیطان از کسب حلال مسلمانان.....
۱۳۵	۱۱ . پیامد جهل به نعمت‌ها و مسئولیت‌ها.....
۱۳۵	محل کاشت درخت وجود انسان.....
۱۳۵	مسئولیت‌شناسی پیامبر ﷺ در برابر نعمت‌ها.....
۱۳۶	کوتاهی مردم در گرفتن حق خود.....
۱۳۸	لزوم عالم بودن به نعمت‌ها.....
۱۳۹	استفاده کم پیامبر ﷺ از دنیا.....
۱۴۰	پیامبر ﷺ، آگاه به ظاهر و باطن حقایق.....
۱۴۱	تعجب از جهنمی شدن افراد.....
۱۴۲	آماده بودن بهشت برای مؤمنان.....
۱۴۵	۱۲ . تکلیف‌آفرینی نعمت‌ها.....
۱۴۵	شناخت سرمایه‌ها.....
۱۴۶	توجه به استعدادها.....
۱۴۷	آیات مسئولیت‌آفرین.....
۱۴۸	سرمایه‌های تکلیف‌آور.....

نعمت‌های الهی

- ۱۵۰..... قراردادهای تکوینی در برابر نعمت‌ها.
- ۱۵۲..... تذکر ابوذر به عثمان.
- ۱۵۳..... دو راه حل اساسی.
- ۱۵۳..... پاسخگویی حتی برای فتیله چراغ.
- ۱۵۴..... توبه‌های استهزاگونه!
- ۱۵۵..... مهمانی الهی.
- ۱۵۹..... **۱۳. علم به مسئولیت در برابر نعمت‌ها**
- ۱۵۹..... دو نوع علم پیرامون نعمت‌ها.
- ۱۵۹..... ۱- شناخت اجمالی از نعمت‌ها.
- ۱۶۰..... مطرح نبودن مقدار زمان:
- ۱۶۲..... عدم امکان دسترسی به علم تفصیلی.
- ۱۶۳..... ۲- علم به کیفیت هزینه نعمت‌ها.
- ۱۶۳..... راه آگاهی از مسئولیت.
- ۱۶۵..... مسئولیت اساسی انسان.
- ۱۶۵..... جریمه جاهلان و غافلان.
- ۱۶۶..... بلای بی‌دردی.
- ۱۶۹..... هدر ندادن اوقات.
- ۱۷۱..... **۱۴. استفاده از نعمت‌های مادی برای رسیدن به ملکوت.**
- ۱۷۱..... ریشه انسان در ملکوت.
- ۱۷۳..... شکستن شهوات.
- ۱۷۴..... پیامدهای قطع ریشه ملکوتی.
- ۱۷۵..... شیطان، اولین مانع در انجام مسئولیت در برابر نعمت‌ها.
- ۱۷۵..... بیزاری شیطان از انسان فریب‌خورده.

۱۷۶	فریب دادن دختران معصوم
۱۷۷	خداوند در پی آشتی با انسان
۱۷۹	۱۵ . شناخت موانع در اجرای مسئولیت بندگی
۱۷۹	پاسخگویی همگانی در برابر نعمت‌ها
۱۸۰	تسلط شیطان بخاطر ضعف انسان
۱۸۲	پیشگیری از تسلط شیطان
۱۸۳	کمی توبه واقعی
۱۸۵	طیب حقیقی
۱۸۶	داستان مرحوم شوشتری
۱۸۸	بندگی اولیای خدا
۱۸۸	هزار شب استغفار برای یک گمان نادرست
۱۸۹	گمشده ملاحسینقلی همدانی
۱۹۳	۱۶ . وظایف بندگی
۱۹۳	سه کار واجب
۱۹۳	۱. وجوب اطاعت از خداوند و حرمت نافرمانی
۱۹۵	۲. لزوم یاد خدا و حرمت غفلت
۱۹۶	۳. وجوب شکر نعمت‌ها و حرمت کفران
۱۹۶	رعایت حق حیا
۱۹۸	لوازم حیا
۱۹۹	شب عروج علی <small>علیه السلام</small>
۱۹۹	اشتیاق خدا نسبت به بندگانش
۲۰۳	۱۷ . لزوم توبه برای بندگان
۲۰۳	لزوم ترک گناه

نعمت‌های الهی

- ۲۰۳..... تنفر خداوند از گناه
- ۲۰۴..... انزجار امام علی علیه السلام از گناه
- ۲۰۵..... جان دادن با شنیدن خیر گناه
- ۲۰۶..... هشدار پروردگار عالم به گناهکاران
- ۲۰۷..... شرط بخشش گناه
- ۲۰۹..... پذیرش توبه جاهلان
- ۲۰۹..... دلسوزی پیامبر رحمت برای امت
- ۲۱۳..... ۱۸. وظایف نسبت به نعمت‌ها
- ۲۱۳..... نعمت‌های مادی متصل و منفصل
- ۲۱۵..... نعمت‌های معنوی متصل و منفصل
- ۲۱۵..... دو وظیفه در برابر نعمت‌ها
- ۲۱۸..... وظیفه سوم در برابر نعمت‌ها
- ۲۱۹..... نتیجه هزینة ناصحیح نعمت‌ها
- ۲۲۰..... داستان میرفندرسی
- ۲۲۳..... ۱۹. پیامدهای کفران نعمت
- ۲۲۳..... معرفی کاسبان گناه
- ۲۲۴..... سخت شدن توبه برای گناهکاران حرفه‌ای
- ۲۲۵..... گناه، نابود کننده درخت ایمان
- ۲۲۵..... تخلیه، تخلیه و تجلیه
- ۲۲۶..... انعکاس ملکوت در نفس اولیاء الله
- ۲۲۷..... پیامدهای گناه
- ۲۲۹..... توبه قوم یونس علیه السلام
- ۲۳۱..... ۲۰. پیامد دوستی با شیطان

۲۳۱	نعمت‌های در اختیار انسان
۲۳۲	موانع فریب‌دهنده
۲۳۳	آیات مربوط به عوالم دیگر
۲۳۶	پیامدهای غرور
۲۳۷	فریب‌کاری شیطان
۲۳۸	آیه‌ای عجیب درباره شیطان
۲۳۹	عاقبت وعده‌های شیطان
۲۴۱	۲۱. صرف نعمت‌ها برای دریافت حقیقت کلمة الله
۲۴۱	عبودیت، هدف نهایی استفاده از نعمت‌ها
۲۴۲	کلمات الهی
۲۴۳	معنای کلمات
۲۴۴	معنای انسان
۲۴۵	معنای امیرمؤمنان <small>علیه السلام</small>
۲۴۹	آدم و شیعه بودن
۲۵۰	نصیحت سهل بن عبدالله
۲۵۱	۲۲. شناخت وظیفه و حرکت در صراط مستقیم
۲۵۱	صراط مستقیم
۲۵۲	مسیر معرفت و محبت
۲۵۴	سود صراط مستقیم
۲۵۴	کارآیی محدود عقل
۲۵۶	عدم درگیری در میان اهل حق
۲۵۶	شراب طهور، مزد حرکت در صراط مستقیم
۲۵۸	آثار شراب طهور

نعمت‌های الهی

۲۶۰	خستگی از گناه
۲۶۳	۲۳. پذیرایی شب آخر
۲۶۳	خلاصه مباحث ماه مبارک
۲۶۴	سالک حقیقی و توحید
۲۶۵	پرهیز از خودرأیی
۲۶۶	حاج میرزا حسین کوه کمره‌ای سالک حقیقی
۲۶۷	پذیرایی پروردگار
۲۶۸	بی‌ارزشی گناه
۲۶۹	پایان راه و رفع خستگی
۲۷۰	مهمانی شب آخر

فهرست‌ها

۲۷۵	فهرست آیات
۲۹۱	فهرست روایات
۲۹۴	فهرست اشعار
۲۹۸	فهرست انبیا، معصومین و اشخاص
۳۰۴	فهرست ادیان، مذاهب، قبایل و فرق
۳۰۵	فهرست اماکن
۳۰۷	فهرست کتاب‌ها
۳۱۱	کتاب‌نامه

سخن ناشر

در جهان پرتلاطم امروز، آیات پرشور الهی و کلام روح‌بخش معصومین علیهم‌السلام و زمزم لایزال معارف شیعه، مرهم جان‌های خسته و سیراب‌کننده تشنگان هدایت و رهایی‌بخش جویندگان از ظلمت‌های نفس است. عالمان دینی و عارفان حقیقی، غواصان این اقیانوس بیکران معرفت‌اند که گوهرهای ناب علوم قرآن و اهل‌بیت علیهم‌السلام را به دست آورده و به مشتاقان حقیقت عرضه می‌نمایند.

در این میان، کرسی منبر و خطابه، رسانه دیرپا و سازنده‌ای است که از دیرباز زمینه ارتباط و انتقال معارف دینی و مکارم اخلاقی را میان عالمان و متعلمان فراهم کرده است و عالمان آگاه و هادیان دلسوز، که عمر خویش را صرف تتبع و تحقیق در آثار علمی شیعه نموده‌اند، عبادالله را به مصداق کریمه **﴿ ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ﴾**، با کلام نغز و لطیف خود به راه سعادت دعوت کرده‌اند.

مجموعه حاضر، که با عنوان «سیری در معارف اسلامی» در مجلدات مختلف و موضوعات متنوع در اختیار خوانندگان محترم قرار می‌گیرد، مجموعه مباحث عالمانه و ارزشمند حضرت آیت‌الله حاج شیخ حسین انصاریان، مدظله‌العالی، است که یکی از عالمان

برجسته و میراث‌داران گوهر سخن در زمان خویش می‌باشد و استواری کلام و لطافت بیان نافذشان بر اهل نظر پوشیده نیست.

این گنجینه ارزشمند، حاصل نیم قرن مجاهدت‌های علمی و تبلیغی حضرت استاد جهت نشر و ترویج فرهنگ غنی شیعه بر کرسی بحث و نظر می‌باشد که به منظور پربارتر ساختن محتوای تبلیغ دینی در جامعه و استفاده بیشتر طلاب محترم علوم دینی به زیور طبع آراسته می‌شود.

در این مجموعه گرانقدر، تلاش شده است با تکیه بر ویرایشی روشمند و دقیق، ساختار هنرمندانه مباحث و سبک استاد در ارائه سخن از بین نرود، تا ضمن نشر فرهنگ انسان‌ساز آل الله ﷺ شیوه منحصر به فرد معظم‌له در تبیین معارف دینی نیز حفظ شده و به مشتاقان ارائه گردد.

مجلدی که اکنون تقدیم خوانندگان گرامی می‌شود چهل و دومین اثر از این مجموعه سترگ و دربردارنده ۲۳ گفتار در باب نعمت الهی می‌باشد که مربوط به سخنرانی‌های حضرت استاد در ماه رمضان سال ۱۳۶۵ در مهدیه تهران است.

این مکتوب علاوه بر دربرداشتن متن سخنرانی - که لاجرم سبک و سیاق متن را نیز گفتاری می‌سازد - از فواید زیر خالی نیست:

- عنوان‌بندی مناسب و تفکیک مطالب و موضوعات.
- استخراج مصادر آیات و روایات و ارائه مطالب متنوع دیگر در پاورقی.
- ذکر نام مستقل برای هر بحث (در انتخاب نام هر مجلد و نیز هر گفتار، غلبه موضوع مدنظر بوده است، نه انطباق کامل موضوع و محتوا).

- مجموعه متنوع فهرست‌ها و ...

در پایان از همه عزیزانی که در به ثمر رسیدن این اثر زحمات فراوانی را متقبل شده‌اند، به ویژه جناب حجت‌الاسلام والمسلمین سید علی بطحایی معاونت پژوهش و

جناب حجت الاسلام والمسلمین عبدالزهراء عبدالههی پور و نیز ویراستار محترم این اثر جناب آقای قدرت الله فرقانی کمال تشکر را داریم و امیدواریم این اثر مورد رضایت حضرت حق و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام و مقبول نظر مبلغان دینی قرار گیرد.
موسسه فرهنگی دارالعرفان

پیشگفتار مؤلف

«الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَ عَلَى آلِهِ آلِ اللَّهِ»

پایه‌گذار منبر و جلسات سخنرانی برای رشد و هدایت جامعه، وجود مبارک پیامبر اسلام ﷺ بود. ارزش تبلیغ دین از طریق منبر و جلسات تا جایی بود که رسول اکرم ﷺ تا روز پایان عمرشان با کمال اخلاص، به بیان معارف دین پرداختند و در این راه زحمات سنگینی را متحمل شدند. پس از پیامبر، وجود مقدس امیرمؤمنان ﷺ ادای این تکلیف الهی را به عهده گرفتند که بخشی از سخنرانی‌های آن حضرت در کتاب بی‌نظیر نهج‌البلاغه موجود است.

امامان معصومین، به‌ویژه حضرت امام باقر ﷺ و حضرت امام صادق ﷺ نیز تا جایی که فرصت در اختیارشان قرار گرفت و مزاحمتی از جانب حکمرانان بنی‌امیه و بنی‌عباس برایشان پیش نیامد، این مهم را به‌صورت بیان معارف الهی و رشته‌های مختلف علوم به صورتی که حجت تا قیامت بر همگان تمام باشد به عهده گرفتند و دیگران را - که مورد اعتمادشان در علم و عمل بودند - به این مسئله تشویق کردند.

عالمان مخلص و با عمل شیعه برای حفظ دین خدا و تبلیغ معارف الهیه براساس قرآن و فرهنگ اهل‌بیت ﷺ قرن به قرن تا به امروز که سال ۱۳۹۳ هجری شمسی است این

جایگاه عظیم را حفظ کردند. شخصیت‌هایی چون شیخ مفید، شیخ صدوق، شیخ طوسی، علامه محمدباقر مجلسی، شیخ جعفر شوشتری و در قرن معاصر بزرگانی چون آیت‌الله‌العظمی بروجردی، آیت‌الله سیدعلی نجف‌آبادی، آیت‌الله حاج میرزا علی شیرازی، آیت‌الله حاج میرزا علی هسته‌ای، آیت‌الله حاج میرزا علی فلسفی تنکابنی و ... با داشتن مقام مرجعیت و مقام علمی بسیار بالا در ماه رمضان و محرم و صفر به منبر می‌رفتند و از این طریق، دین خود را به قرآن و اهل‌بیت علیهم‌السلام ادا می‌کردند.

این جانب که سالیانی از عمرم را در آشیانه اهل‌بیت علیهم‌السلام شهر مقدس قم، نزد بزرگانی از مراجع و اساتید مشغول تحصیل بوده‌ام، براساس وظیفه‌ای که احساس می‌کردم، رو به‌جانب تبلیغ و تألیف آوردم و در این راه، فقط توفیق حق رفیق راهم بود. در زمینه تبلیغ در ضمن هزاران ساعت سخنرانی به بیش از هشتصد موضوع مختلف برپایه قرآن و روایات اهل‌بیت علیهم‌السلام و تاریخ صحیح و نکاتی از حیات پاکان و اولیای الهی پرداخته‌ام و امیدوارم تا لحظات پایان عمر، همچنان توفیق ادای این وظیفه را از جانب حق داشته باشم.

مؤسسه فرهنگی دارالعرفان، که در شهر قم در جهت نشر معارف قرآنی و فرهنگ اهل‌بیت علیهم‌السلام فعالیت‌های مهمی را در سطح جهانی انجام می‌دهد، بنا گذاشت متن این سخنرانی‌ها را به‌صورت مکتوب درآورد تا در اختیار طلاب حوزه‌ها و دانشجویان و مردم علاقه‌مند قرار گیرد و این مجموعه - که احتمالاً حدود دویست جلد خواهد شد - در آینده منبعی برای مبلغان شیعه قرار گیرد. این جانب پس از سپاس از حضرت حق لازم می‌دانم به خاطر تحقق این مهم از دو فرزندم و جناب حجت‌الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمد جواد صابریان و کلیه عزیزانی که در به ثمر رسیدن این اثر متحمل زحماتی شده‌اند تشکر کنم و از خوانندگان، به‌خصوص مبلغان گرامی، درخواست دعا نمایم.

